

ŽĒLASTĪBA UN TAISNĪBA PSALMOS UN SAKĀMVĀRDOS

Sabata pēcpusdienai

NEDĒĻAS PĒTĪJUMIEM:

Ps 9:7–9, 13–20; Ps 82; Ps 101; Ps 146; Spam 10:4; Spam 13:23, 25; 30:7–9.

ATMIŅAS PANTS:

“Spriediet tiesu nabagam un bāriem, gādājiet taisnību vārgajiem un trūcīgajiem! Glābiet mazos ļaudis un nabagus, atsvabiniet viņus no bezdievju rokas” (Ps 82:3, 4).

Psalmi un Sakāmvārdi attēlo pieredzi ar Dievu ikdienas dzīves gaitās, nevis tikai dievkalpojuma vai citu reliģisko aktivitāšu laikā. Sakāmvārdu grāmata piedāvā plaša spektra praktisku gudrību – sākot ar attiecībām un ģimeni, līdz pat biznesam un valdībai. Psalmu grāmata ir dziesmu kolekcija, kas aptver emociju dažādību un garīgus piedzīvojumus, sākot no žēlabām, visu pārējo, kas ir pa vidu, un beidzot ar liksmu slavu. Ir viegli saprast, ka mūsu ticībai vajadzētu ienest izmaiņu katrā mūsu dzīves aspektā un pieredzē, jo Dievs rūpējas par katru mūsu dzīves aspektu.

Taču nevienas pārdomas par dzīvi šajā kritušajā pasaulē nevarētu ignorēt netaisnību, kas caurstrāvo cilvēka stāvokli. Netaisnība ir atkārtoti aprakstīta kā kaut kas tāds, par ko mūsu Kungs rūpējas un ko cenšas mazināt. Viņš ir bezcerīgo cerība.

Lai gan mēs varam tikai nedaudz pieskarties tam, ko šīs grāmatas saka par šo tēmu, varbūt šis nedēļas pētījums iedvesmos jūs būt proaktīvākiem, kalpojot trūcīgo vajadzībām, apspiestajiem un aizmirstajiem, kas dzīvo mums visapkārt un kuriem palīdzēt ir mūsu pienākums.

Lūdzu, iepazīsties ar šo tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 27. jūlijā.

Psalmi: Cerības dziesmas apspiestajiem

Kā mēs jau runājām, Dievs redz un dzird cilvēkus, kas cieš un kam ir grūtības. Psalmos mēs visbiežāk dzirdam šos saucienus no cilvēkiem, kas ir uzticējušies Dievam, bet neredz, ka notiktu pēc taisnības. Šķiet, ka labestības, taisnības un Dieva spēka apliecinājumus ir nomākusi netaisnība un apspiestība, ko piedzīvo un novēro cilvēki šajās dziesmās.

Tomēr šīs ir to cilvēku dziesmas, kas vēl joprojām dzied. Ne viņu dzīvības, ne ticība nav izdzēstas. Vēl joprojām ir cerība; ir nepieciešama neatliekama Dieva iejaukšanās, pirms ir par vēlu, pirms ļaunais uzvar, pirms apspiestos ir iznīcinājis ļaunums, kas ir bijis pavērsts pret viņiem. Šādā veidā psalmu autori cenšas uzcelt tiltu pāri bezdibenim starp viņu ticības apliecinājumiem, dzīves pārbaudījumiem un traģēdijām.

Izlasī Ps 9:7–9, 13–20. Vai jūs varat iedomāties, kādos apstākļos bija Dāvids, Psalmu grāmatas autors? Vai jūtat spriedzi starp ticību Dieva labestībai un viņa pašreizējo pieredzi? Kā jūs tiekat galā ar cīņu par ticību Dievam smagu pārbaudījumu laikā? _____

Viscaur Psalmos atkārtota atbilde uz šo spriedzi ir cerība un Dieva labā un taisnīgā sprieduma apsolījums. Liekas, ka šobrīd ļaunums un netaisnība uzvar, bet Dievs tiesās ļauna darītājus un netaisnos. Tie tiks sodīti, bet tie, ko viņi ir ievainojuši un apspieduši, tiks atjaunoti.

K. S. Lūiss grāmatā “Reflections on the Psalms” apraksta savu sākotnējo pārsteigumu par sajūsmu un ilgām pēc Dieva tiesas, kā tā atkārtoti izteikta Psalmos. Novērojis, ka daudzi Bībeles lasītāji mūsdienās uzskata tiesu par kaut ko, no kā jābaidās, viņš pārdomā sākotnējo ebreju perspektīvu un raksta: “Tūkstošiem cilvēku, kam ir atņemts viss, kas viņiem pieder, un kuru pusē bija visa taisnība, beidzot tiks sadzirdēti. Protams, viņi nebaidās no tiesas. Viņi zina, ka viņu lieta ir neapstrīdama – ja vien tā tiktu sadzirdēta. Kad Dievs nonāks pie tiesas, tas beidzot notiks.” (C. S. Lewis “Reflections on the Psalms” (New York: Harcourt, Brace and Company, 1958), 11. lpp.)

Psalmos mēs redzam cerību apspiestajiem, pat tagad, piedzīvojot mūsu laika ciešanas un vilšanās.

Kādi mums ir iemesli raudzīties uz tiesas ideju kā uz pozitīvu, nevis kā uz kaut ko tādu, no kā jābaidās? _____

“Dari kaut ko, Dievs!”

Izlasi Ps 82. Kādu vēsti tas satur mūsdienām? _____

Neskatoties uz sabiedrības kārtību un noteikumiem, ko Dievs deva Israēla tautai, dažādos laikos vēsturē viņi nedzīvoja saskaņā ar šo plānu. Viņi arī pārāk ātri kļuva līdzīgi tautām, kas dzīvoja apkārt, pieņemot netaisnības un apspiešanas modeli. Vadītāji un tiesneši domāja tikai par sevi, un viņu labvēlību varēja piekukuļot. Tā kā nebija tiesas, kas viņus aizstāvētu, vienkāršie ļaudis, īpaši trūcīgie, bija pakļauti ļaunprātīgai izmantošanai.

Ps 82 ir atbilde uz šādu situāciju. Tas apraksta Dieva kā augstākā Tiesneša lomu un to attēlo ainā, kurā Viņš tiesā vadītājus un pat cilvēku tiesnešus. Šis psalms uzsver, ka tie, kam ir šāda loma sabiedrībā, “ir iecelti rīkoties kā tiesneši Viņa vadībā” (Elena Vaita “Pravieši un ķēniņi”, 198. lpp.). Viņi ieņem savu amatu un vada savu darbu kā Dieva pārstāvji un padotie. Dziesminieka skatījumā Dieva taisnība ir paraugs, kā vajadzētu darboties laicīgajai tiesai, un tā nodrošina arī standartu, pēc kura šāda taisnība vai netaisnība – kā arī tie, kas to nosaka, – tiks tiesāti.

Psalms noslēdzas ar īpašu aicinājumu Dievam rīkoties (Ps 82:8), iejaukties un pārtraukt netaisnību, kas ir tik dominējoša tautā. Līdzīgi daudziem psalmiem arī šis iedod balsi tiem, kas ir bez balss, un apspiestajiem, kuru balsis ir aplusinājušas netaisnīgās sistēmas, kurās viņi dzīvo un strādā.

Ps 82 izsaka lūgumu Dievam kā augstākajam Tiesnesim un Visuvarēnajam Universa un visu tautu Valdniekam. Nav augstākas tiesas vai varas, kurai varētu būt izteikts šāds lūgums. Rodas drošība, ka tad, ja laicīgās tiesas nedzird vai neatbalsta trūcīgo un apspiesto saucienus, kā tas tik bieži notiek uz šīs zemes, vienalga ir nenoliedzama iespēja saukt pēc palīdzības.

Dažādos brīžos savā dzīvē mēs atklājam, ka esam netaisnības upuri, bet citā brīdī mēs varam būt tie, kas izdarām vai veicinām netaisnību. Tādos pantos kā Ps 82 mēs varam atrast izpratni un gudrību neatkarīgi no tā, vai esam apspiestie vai apspiedēji. Dievs ir noraižējies arī par netaisnīgiem tiesnešiem, aprakstot viņus kā Savus bērņus un gribēdams, lai viņi izvēlas dzīvot labāk (sk. Ps 82:6). Tātad arī apspiedējiem, kas ir nepareizajā pusē, ir cerība, ja viņi ļaus sevi mainīt.

Ķēniņa apsolījumi

Izlasi Ps 101. Lai gan tas rakstīts vadītājiem, kādu svarīgu padomu mēs varam paņemt no tā sev, lai arī kādu amatu dzīvē ieņemam? _____

Ps 101 ir dziesma vadītājiem. Uzskata, ka šos pantus ir sacerējis Dāvids savas valdīšanas sākuma gados. Tie pat varētu būt vārdi no solījuma, ko viņš deva laikā, kad kļuva par ķēniņu. Savā kareivja pieredzē – kā Saula kareivis un pēc tam kā bēglis – viņš pats bija liecinieks tam, kā ķēniņš, kas noiet no ceļa, var kaitēt visai tautai un savai ģimenei. Dāvids apņēmas būt labāks vadītājs.

Daži no mums varbūt ir politiski vai tautas vadītāji, taču mums visiem dzīvē ir lomas, kurās mums ir iespēja ietekmēt un iedrošināt citus. Tās var būt mūsu darba dzīvē, kopienā, ģimenē vai draudzē. Kā Elena Vaita saka, “Dāvida solījumam, kas uzrakstīts Ps 101, vajadzētu būt solījumam ikvienam, uz ko gulstas atbildība sargāt mājas ietekmes.” (“Counsels to Parents, Teachers, and Students”, 119. lpp.)

Tiklīdz mums rodas iespēja, mums vajadzētu būt gataviem ierosināt un aizstāvēt šos principus, runājot ar tiem, kas ieņem vadītāja lomu pār mums. Mums visiem savās vadības un ietekmes vietās ir iespēja pieņemt Dāvida vadības principus, lai mēs būtu par svētību citiem.

Dāvidam sākums ir Dieva godāšana par Viņa žēlastību un taisnību (Ps 101:1), kas kļuva par pamatu visam, ko Dāvids ar savu vadīšanu centās atbalstīt. Viņš centās mācīties un īstenot savā dzīvē un darbā tādas pašas rakstura iezīmes. Lai to darītu, viņam bija jāstājas pretī kārdinājumiem rīkoties nepareizi, korupcijai un negodīgumam. Tie visi ir īpaši slazdi tiem, kas ir varas un vadības pozīcijās.

Zinot, cik svarīgi viņam bija labi padomdevēji, kas palīdzēja rīkoties pareizi, Dāvids aicina meklēt uzticamus padomdevējus un iecelt godīgus ierēdņus. Taisnība un žēlastība bija viņa valdīšanas iezīme, kas atklājās pat starp tiem, kas strādāja ar viņu un viņa labā.

Mēs varbūt neesam tādā amatā, kur mums ir padomdevēji un ierēdņi, bet kā mēs varam piepildīt savu dzīvi ar ietekmēm, kas palīdz mums dzīvot un vadīt (tur, kur mēs varam) ar taisnību un žēlastību pret tiem, kam tā ir vajadzīga? _____

Staigāšana ar Kungu

Tuvojoties Psalmu grāmatas beigām, slavas saucieni kļūst arvien skaļāki un skaļāki. Pēdējie pieci psalmi sākas ar vienkāršu un tiešu pavēli: “Teiciet to Kungu!”, bet pirmais no tiem – Ps 146 – īpaši uzsver Dieva rūpes par trūcīgajiem un apspiestajiem kā galveno iemeslu šādi slavēšanai.

Izlasi Ps 146. Kāda vēsts mums šeit ir izteikta? Ko Dievs pasaka, īpaši Ps 146:5–9? _____

Tikpat noteikti, kā Dievs ir šīs pasaules Radītājs (sk. Ps 146:6), šis psalms apraksta Dieva pastāvīgo darbu pasaulē kā tiesnesim, uzturētājam, atbrīvotājam, dziedinātājam, palīgam un aizstāvim – tas viss ir paredzēts cilvēkiem, kam šāda veida palīdzība ir vajadzīga. Tā ir iedvesmojoša vīzija par to, ko Dievs dara un mēģina izdarīt mūsu dzīvēs, mūsu kopienās un mūsu pasaulē.

Dažreiz mēs domājam, ka mums ir jārūpējas par tiem, kas ir grūtībās, jo Dievs tā ir teicis. Bet Ps 146 saka, ka tas ir tas, ko Dievs jau dara – un mēs esam aicināti Viņam pievienoties. Kad mēs darbojamies pretī nabadzībai, apspiešanai un slimībai, mēs patiešām strādājam ar Dievu un Viņa nolūkiem. Vai var būt vēl lielāka priekštiesība kā sadarboties ar Dievu, piepildot kaut ko tik iedvesmojošu kā Ps 146?

Bet tajā ir ietverts savs labums arī mums. Kristieši bieži runā par saviem Dieva meklējumiem un par savām ilgām pēc tuvākām attiecībām ar Viņu. Tomēr tādi panti kā Ps 146:7–9 un daudzi citi visā Bībelē norāda, ka viens veids, kā atrast Dievu, ir pievienoties Viņam tajā, ko Viņš dara. Tātad, ja Viņš strādā, lai atbalstītu trūcīgos, slimos un apspiestos, ko Viņš arī dara, kā teikts Ps 146, arī mums vajadzētu strādāt ar Viņu. “Kristus nāca uz šo zemi, lai staigātu un strādātu starp trūcīgajiem un ciešanās esošajiem. Viņi saņēma Viņa lielāko uzmanību. Arī mūsdienās Savu bērnu personā Viņš apmeklē trūcīgos un grūtībās esošos, atvieglot viņu bēdas un ciešanas.

“Paņemiet prom ciešanas un vajadzības, un mums nebūs iespējas saprast Dieva žēlastību un mīlestību, nebūs iespējas iepazīt līdzjūtīgo, žēlsirdīgo Debesu Tēvu. Nekur citur evaņģēlijs neatklājas ar lielāku piemilību kā tad, kad tas tiek aizņemts tiem, kam ir vislielākās vajadzības, un uz trūcīgiem reģioniem.” (Elena Vaita “Liecības draudzei” 7. sēj., 226. lpp.)

Kāda ir bijusi tava pieredze, kā mēs kļūstam tuvāki Dievam, kalpojot citiem? _____

Sakāmvārdi: Žēlastība grūtībās esošajiem

Sakāmvārdu grāmata kā gudru izteicienu kolekcija runā par dažādām tēmām un dzīves pieredzēm. Starp tām ir pārdomas par nabadzību, bagātību, apmierinātību, taisnību un netaisnību – un dažreiz no dažādām perspektīvām. Dzīve ne vienmēr ir vienkārša un godīga, un Sakāmvārdi brīdina mūs par dažādiem apstākļiem un izvēlēm, kas ietekmē to, kā dzīvi pavada pat Dievam uzticīgie.

Izlasi un salīdzini Spam 10:4; 13:23, 25; 14:31; 15:15, 16; 19:15, 17 un 30:7–9. Ko šie panti mums pasaka par bagātību, nabadzību un palīdzēšanu tiem, kas ir grūtībās? _____

Sakāmvārdi uzsver rūpes un uzmanību, kāda Dievam ir pret trūcīgajiem un viegli ievainojamajiem. Reizēm cilvēki ir trūcīgi apstākļu, nepareizu izvēļu vai ļaunprātīgas izmantošanas dēļ, bet, lai arī kāds būtu viņu stāvokļa cēlonis, Kungs vienalga ir aprakstīts kā viņu Radītājs (sk. Spam 22:2) un Aizstāvis (sk. Spam 22:22, 23). Šiem cilvēkiem nav jābūt apspiestiem vai izmantotiem, lai arī kādas būtu viņu kļūdas.

Lai gan Sakāmvārdi piedāvā labāku dzīvi, izvēloties gudrību un paklausību Dievam, bagātība nav vienmēr Dieva svētību rezultāts. Uzticība Dievam vienmēr tiek uzskatīta kā svarīgāka un beigās labāka nekā materiālais ieguvums: “Labāks ir mazumiņš, iegūts ar taisnību, nekā saņemt daudz ienākumu ar netaisnību” (Spam 16:8).

Vēl Sakāmvārdos ir runāts par godīgumu biznesa darījumos, valdībā un tiesā (sk. Spam 14:5, 25; 16:11–13; 17:15; 20:23; 21:28; 28:14–16). Sakāmvārdi nerunā tikai par atsevišķu cilvēku dzīvi, bet arī piedāvā izpratni par to, kā vajadzētu darboties sabiedrībai kopumā, lai visiem būtu labi, īpaši tiem, kam nepieciešama aizsardzība. Mums atkal ir atgādināts, ka, darot vislabāko, tie, kas valda un vada, to dara ar Dieva palīdzību (sk. Spam 8:15, 16), un viņiem vajadzētu rīkoties kā Viņa žēlastības un līdzjūtības nesējiem pret tiem, kas ir grūtībās.

Ikvienam ir viegli izjust žēlumu pret tiem, kas ir grūtā situācijā. Kā mēs varam šo žēluma sajūtu pārvērst rīcībā? _____

TĀLĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

Izlasi Elenas Vaitas grāmatā “Sentēvi un pravieši” nodaļu “Dāvida pēdējie gadi”, K. S. Lūisa grāmatā “Reflections on the Psalms” nodaļu “Judgment’ in the Psalms” (15.–22. lpp.).

“Dāvida psalmi aptver visas dzīves gājuma pakāpes, sākot ar dziļu vainas apziņu un sevis nosodīšanu, līdz visaugstākajai ticībai un pilnīgākajai savienībai ar Dievu. Viņa dzīves stāsts rāda, ka grēks var atnest tikai kaunu un sāpes, bet Dieva mīlestība spēj aizsniegt vislielākos dziļumus un ticībā var pacelt grēkus nožēlojošo dvēseli, lai tā atkal kļūtu par Dieva bērnu. Starp visiem apgalvojumiem, kas ietverti Dieva Vārdā, šis dzīves stāsts sniedz vienu no visspēcīgākajām liecībām par uzticību, taisnību un Dieva žēlastības derību.” (Elena Vaita “Sentēvi un pravieši”, 754. lpp.)

Par gudrību Sakāmvārdu grāmatā: “Šie ir principi, ar kuriem ir saistīta sabiedrības labklājība gan laicīgās, gan reliģiskās apvienībās. Šie ir principi, kas dod drošību īpašumam un dzīvībai. Par visu, kas padara iespējamu uzticību un sadarbību, pasaule ir parādā Dieva likumam, kā tas ir dots Viņa vārdā un ko vēl joprojām var pamanīt cilvēku sirdīs, kaut arī bieži vien vāji un gandrīz nemanāmi.” (Elena Vaita “Audzināšana”, 137. lpp.)

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

1. Kur tu esi vadītājs vai ietekmes pozīcijās? Kā tu vari būt taisnības aizstāvis šajā dzīves aspektā?
2. Padomā par kultūru un sociālajām struktūrām tur, kur tu dzīvo. Kādos veidos tu vari strādāt esošajā sistēmā, lai uzlabotu to cilvēku dzīvi, kas nonākuši grūtībās?
3. Kāpēc taisnības un godīguma principi ir tik svarīgi spēcīgas sabiedrības veidošanā?
4. Kaut arī Sakāmvārdu grāmata pievēršas dzīves gudrībai, ko tā mums stāsta arī par to, kāds ir Dievs?

KOPSAVILKUMS:

Psalmi un Sakāmvārdi ir divas grāmatas, kas īpaši runā par uzticīgas dzīves izaicinājumiem ikdienas piedzīvojumos un pārbaudījumos. Abas piedāvā ieskatu Dieva vīzijā par sabiedrību un Viņa īpašajās rūpēs par trūcīgajiem un apspiestajiem. Psalmu vēsts un Sakāmvārdu gudrība ir tā, ka Dievs ievēro un iejaucas, lai pasargātu tos, kas pārāk bieži tiek ignorēti un ļaunprātīgi izmantoti. Ja tāds ir Dievs, tad tādiem jābūt arī mums.